

automatically connected with outside cultures, and although local knowledge may sometimes impede understanding foreign otherness, it can also help improve translation results. The effect of localization on translation strategies and the reception of translation must be addressed because local concerns, issues, and problems, through translation, are related to each other, in various ways, and to the outside world as a means of cultural dialogue. Local knowledge, therefore, is of particular relevance to translation.

References:

1. Mansbach R.W., Rhodes E. Introducing Globalization: Analysis and Readings. CQ Press, 2012 440 p.
2. Maylath B., Amant K. St. Translation and Localization: A Guide for Technical and Professional Communicators. Routledge, 2019. 256 p.
3. Pym A. The Moving Text: Localization, Translation and Distribution. John Benjamins Publishing, 2004. 220 p.
4. Cheng Y. Ch. New Paradigm for Re-engineering Education: Globalization, Localization and Individualization. Springer Science & Business Media, 2006. 508 p.
5. Yifeng S. Cultural Translation in the Context of Glocalization. URL: https://www.researchgate.net/publication/292469634_Cultural_Translation_in_the_Context_of_Glocalization

УДК 81'25:81'373.43:811.111(045)

Лобода В.А., асистент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ОСНОВНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НЕОЛОГІЗМІВ

АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дана стаття присвячена аналізу сучасних підходів до визначення поняття «неологізм», а також дослідженню основних способів перекладу неологізмів у англійській мові.

Ключові слова: *неологізм, переклад, перекладацька трансформація, калькування, транскрибування, транслітерація, прийом прямого включення.*

Актуальність. Нерозривний зв'язок мови й суспільства чітко простежується у словниковому складі мови, який безпосередньо реагує на суспільні процеси і явища [1, с.9]. Зміна чи поява нових умов у екстралінгвальному просторі, нові стосунки між мовцями, нові галузі знань та концепції вимагають відповідних змін у мові, які відображали б навколишню реальність та внутрішній світ мовця. Такі нові слова називають неологізмами [5, с.12].

Як і інші мови, англійська мова знаходиться в постійній зміні та динаміці. Без нових слів та нових інтерпретацій вже існуючих слів не змогла б функціонувати жодна нова наука. Саме неологізми в змозі пояснити та описати реальність сьогодення по-новому, оскільки життя та прогрес не стоять на місці. Саме тому **актуальність** даного дослідження характеризується безперервним поповненням англійської лексики внаслідок прогресу, який відбувається у кожній галузі науки та суспільства та необхідністю перекладу нових лексем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літературних джерел засвідчив, що проблема вивчення неологізмів, а також їхнього перекладу у сучасній англійській мові є багатоаспектною. Питанням дослідження неологізмів займаються багато лінгвістів, серед яких І. Андрусак, Ю. Зацний, І. Мурко, В. Заботкіна, М. Шанський. Визначення основних понять і термінів, а також огляд загальних проблем неології досліджував О. Косович. Отже, проведений аналіз науково-методичної літератури з'ясував, що проблема вивчення неологізмів та способів їхнього перекладу у сучасній англійській мові ще недостатньо вивчена та потребує уваги.

Мета статті полягає у з'ясуванні дефінітивного характеру терміну «неологізм», а також дослідженні та аналізі основних способів перекладу нової лексики англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Сучасна неологія розвивається в умовах відсутності однозначної дефініції, що висвітлювала б природу терміну

«неологізм». Загальноприйняте розуміння неологізмів як нових слів, що впливає з етимології терміну (грец. «новий» і «слово»), потребує суттєвого уточнення. О. Селіванова пропонує наступне визначення: неологізм – це слово чи сполука, використані на позначення нового чи вже наявного поняття у новому значенні й усвідомлюються як такі носіями мови [4, с.10].

З іншого боку, зауважує дослідник Ю. Зацний, визначення неологізмів як слів або зворотів, що створені для позначення нового (раніше невідомого) предмета або для вираження нового поняття, не можна вважати вичерпним, оскільки воно не включає всі різновиди інновацій. Більше того, науковець вважає що, для відбиття одного поняття може існувати ціла низка найменувань. Це обумовлюється актуальністю певного поняття, його комплексною природою. Науковець висуває наступні параметри для визначення поняття неологізму: час, новизна, мовний простір, мовна свідомість [2, с.230]. Тому ми визначаємо неологізми як: слова або словосполучення, нові за змістом і формою, що виникли в певній мові або сприймаються мовною свідомістю її носіїв у певний період часу.

Поняття «неологізм» є досить відносним за своєю природою. Особливо є складною передача неологізму засобами іншої мови. У деяких випадках перекладачі змушені вдаватись до використання контекстуального перекладу або опису. Особливо якщо неологізм належить до безеквівалентної лексики, то під час його перекладу українською мовою можна зіштовхнутись з певними труднощами. В даному випадку єдиним доцільним способом перекладу є пояснювальний описовий метод. Прикладами можуть слугувати наступні лексеми: *schooler* – людина, яка відвідує школу; ***crackberry*** – людина, яка нав'язливо використовує свій BlackBerry (марка телефону, започаткована канадською телекомунікаційною компанією); *sound bite* – короткий, змістовний уривок із інтерв'ю як частина політичної промови, *bucket list* – список речей, які ви ніколи не робили, але хотіли б встигнути зробити за життя; *couch potato* – людина, яка проводить свій вільний час пасивно, вживає шкідливу їжу і майже не займається спортом. Зокрема лексема «*cot potato*» отримала дещо інше

значення – маленька дитина, яка багато часу дивиться телевізор, де слово «cot» означає «дитяче ліжечко».

Перекладацька трансформація – це необхідна складова перекладу будь-якого тексту. Якщо відсутнє пояснення слова у контексті та словнику, вдаються до використання перекладацьких трансформацій, які поділяють на наступні види:

- 1) граматичні, які включають граматичні зміни та поділ речення;
- 2) лексичні, до яких можна віднести транскрибування та транслітерацію;
- 3) лексико-граматичні (антонімічний переклад) [3, с.35].

Для перекладу нових номінацій застосовують наступні способи: підбір аналогу, транскрипція, транслітерація, калькування, а також спосіб прямого включення.

Одними з найпоширеніших технік перекладу є транскрибування та транслітерація, коли переклад нової номінації передається за допомогою українських звуків чи букв: *beatboxing* – бітбоксинг; *carsharing* – каршеринг; *newsmaker* – н'юсмейкер. Оскільки фонетична система англійської та української мов відрізняються, то даний спосіб не передає англійської вимови у точності. Існують випадки, коли транскрипція поєднується з транслітерацією: *flash mob* – флеш моб; *street art* – стріт-арт; *jetsetter* – джетсетер; *crowd surfing* – крауд-серфінг (передача людини з рук в руки над головами інших людей на концерті).

Наступний спосіб перекладу – калькування, або дослівний переклад. Найчастіше він використовується, якщо нова лексема нещодавно з'явилася в загальному використанні. Даний спосіб буде доцільним лише для еквівалентної лексики [3, с.50]. Прикладами можуть слугувати наступні слова: *black tourism* – чорний туризм, *whitelist* – білий список; *mountain bike* – гірний велосипед; *flexi-schooling* – навчання з рухливим графіком.

Значна кількість лексем утворені шляхом аббревіації: *CLASS* (Computer-based Laboratory of Automated School System) – комп'ютерна лабораторія автоматизованої шкільної системи), *CLIL* (Content and Language Integrated

Learning) – комплексне вивчення мови та предмету; *TBLT* (Task Based Language Teaching) – викладання мови на основі завдань. Для їхнього перекладу можна застосовувати вище зазначені способи.

Складання нового слова з кількох лексем або зі значущих частин, яке часто відбувається за аналогією до вже існуючих лексем, набуло значної популярності впродовж останніх десятиліть. Для таких слів також можуть застосовуватись комбіновані способи перекладу. Прикладами є: *cybersickness* – кібернетична хвороба; *set-jetting* – подорож до місць знімання фільмів; *snowdiving* – спорт, що включає стрибки в сніг; *skyrunning* – біг у горах на висоті; *chatbot* – програмне забезпечення, що дає змогу імітувати розмову з користувачем; *Trumpism* – політичні та культурні погляди Дональда Трампа (трампізм); *craftivism* – суспільний рух з використанням хенд-мейд речей, для досягнення активістських цілей (крафтивізм); *breakfasterianism* – суспільний рух, що виступає за вживання їжі для сніданку впродовж всього дня (брекфестеріанізм).

Все частіше можна помітити використання прийому прямого включення у перекладі неологізмів. Суть цього прийому полягає у написанні англійського слова мовою оригіналу не змінюючи його [3, с.102]. Найчастіше це стосується лексем з ІТ-сфери, коли жоден із можливих способів перекладу неможливо застосувати. Прикладами є наступні слова: *Apple*, *Windows*, *Android*, *iPad*. В поодиноких випадках можна натрапити на поєднання двох видів перекладу – прямого включення та кальки або транслітерації. Прикладом такого способу є лексема «*web-сторінка*» (*web-page*).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, неологізми збагачують лексичний склад мови і таким чином саме вони розв’язують суперечності між наявним лексичним складом мови та новими комунікативними і когнітивними потребами мовців. Проте переклад неологізмів – це досить складний та суперечливий процес, який можна розділити на кілька етапів, серед котрих важливе місце посідає з’ясування значення нової лексеми. У статті було зазначено найпоширеніші способи

перекладу неологізмів, а саме описовий спосіб, транскрипція та транслітерація, калькування, пряме включення. Кожен спосіб має свої особливості. Зіштовхнувшись з труднощами, буде доречним комбінувати різні способи перекладу для досягнення якомога точнішого результату. Перспективи наступних наукових пошуків у даному напрямку вбачаємо в подальшому дослідженні механізмів адаптації неологізмів у мовленні та виявленні нових способів їхнього перекладу.

Список використаних джерел:

1. Єнікєєва С. М. Система словотвору сучасної англійської мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : 10.02.04. Київ, 2011. 32 с.
2. Зацний Ю. А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття: англо-український словник. Вінниця: Нова книга, 2008. 360 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 574 с.
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
5. Томіленко Л. М. Екстралінгвальні чинники як наслідок виникнення нової суспільно-політичної лексики. Вісник Національного університету Києво-Могилянська Академія. Сер. Мовознавство. 2014. Вип. 46. С.58 – 60.
6. Cambridge Dictionary of New Words : веб-сайт. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/category/new-words/> (дата звернення 24.03.2016).